

Gyermekpszichiátriai epidemiológia

Gádoros Júlia

Vadaskert Kórház Budapest

Magyarország célba ér

Gyermekpszichiátriai tematika alakulása

- **Gyógypedagógia, fogyatékoságok kezelése**
 - pszichopátiás gyermek, MCD, - biológiai okok
- **pszichoszociális hatások**
 - a 60 -as években indult longitudinális vizsgálatok alapján
 - környezeti tényezők szerepe a betegségek kialakulásába és gyógyításában egyaránt
- **genetika, molekuláris pszichiátria**
- **a pszichiátriai betegségek neurodevelopmentális modellje**

Epidemiológiai vizsgálatok témakörei

1. Mentális egészség/betegség
2. Kockázati és védő tényezők a morbiditás alakulásában
3. Ellátás igénye, ellátóhelyek
4. Prognosztikai tényezők

Mentális egészség/betegség

- Betegség meghatározás kérdései
 - Top down/bottom up módszerek
 - Klasszifikációs rendszerek
- Prevalencia
- Incidencia

A longitudinális vizsgálat

Kiindulás

- mit vizsgálunk*
- mikor vizsgáljuk*
- milyen eszközzel*

Kimenet

- mit vizsgálunk*
- mikor vizsgáljuk*
- milyen eszközzel*

mit vizsgálunk

- **Célcsoport: a vizsgálat alanya**
 - Minden gyermek egy bizonyos populációból, életkorból
 - statisztikai mintavétel szigorú szabályok szerint
 - orvoshoz fordulók csoportja, betegcsoport
 - egyéb szempontokból képzett csoport minden tagja, vagy statisztikai mintája (speciális iskola, leányanyák gyermekei, stb)

- A vizsgálat tárgya
 - Pszichoszociális és demográfiai mutatók
 - Szomatikus státusz, biológiai jellemzők
 - Pszichofiziológiai mutatók
 - készségek, képességek
 - kötődés mintázata
 - temperamentum
 - viselkedés dimenziói
 - externalizáció, internalizáció,
 - agresszivitás, viselkedésgátlás
 - betegség kategóriák
 - életutak, életesemények, kriminális kimenet stb

mikor vizsgáljuk

- Kezdet
 - Terhesek csoportja, születési kohort
 - csecsemőkor
 - kisdédkor
 - iskoláskor
 - serdülőkor
- utánvizsgálatok időpontja, gyakorisága
- követés hossza, statisztikai validitás kérdései

milyen eszközzel

- demográfiai, kórrajzi adatok
- viselkedés megfigyelése, értékelése
- műszeres vizsgálat
- interjú módszerek (strukturált, félig strukturált)
- kérdőíves módszerek

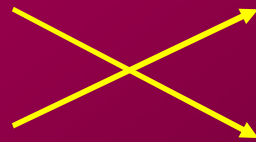
statisztika

A longitudinális vizsgálat

azonost

azonossal

mást

mással

Kockázati tényezők

- *Szociodemográfiai*
lakóhely, gazdasági - foglalkoztatási helyzet,
iskolázottság
- *pszichológiai, interperszonális*
emocionális környezet, pszichés konfliktusok,
stressz, bántalmazás
- *biológiai, genetikai*
biológiai vulnerabilitás, familiaritás, mol.genetika
variabilitás

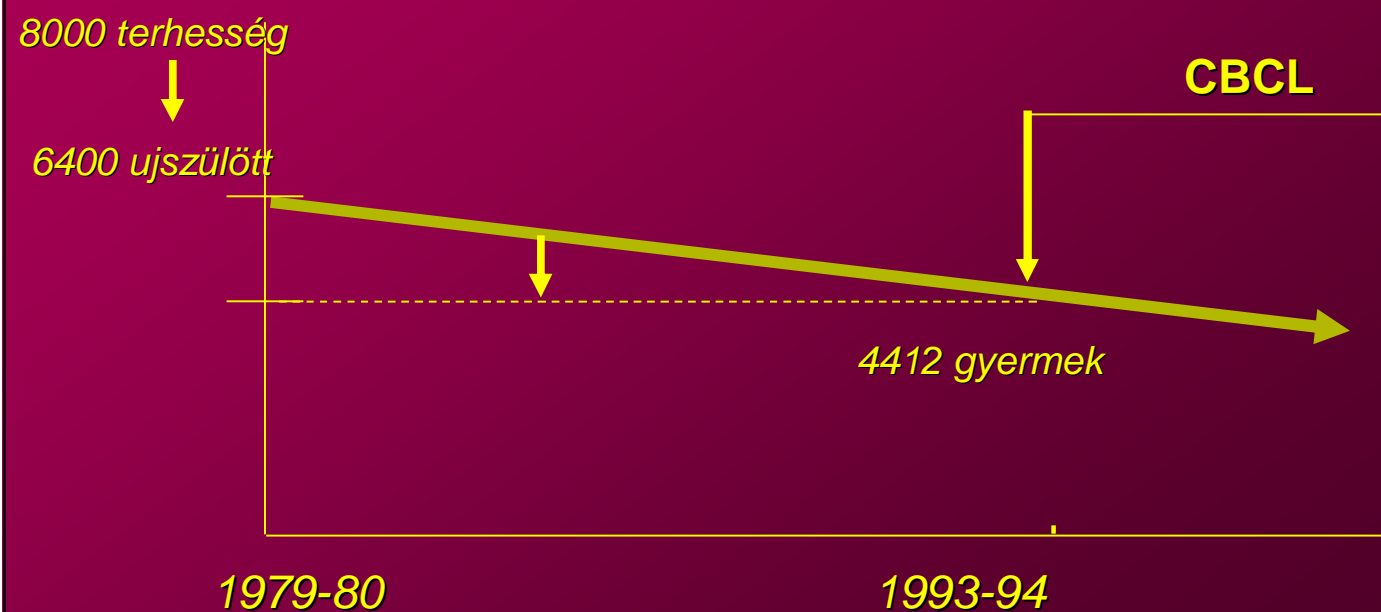
Szociodemográfiai tényezők

- **lakóhely**
 - falu, város, nagyváros , társadalmi struktúra, fejlettség
- **szociális helyzet**
 - szülők iskolai végzettsége, foglalkozása
 - gazdasági aktivitása, jövedelmi viszonyok
- **család**
 - teljes - csonka család, együttélés a családban
 - testvérszám

*Achenbach féle Gyermekviselkedési Kérdőskála
szülői változata
(Child Behavior Checklist CBCL 4-18, 1991)*

- **epidemiológiai és klinikai felhasználásra egyaránt alkalmas**
- **különböző életkori szakaszokra és információs forrásokra kidolgozott skálák (crossinformant)**
 - **CBCL/2-3, /4-18, 18-25, tanári és önkitöltő formák**
- **kiterjedt érvényességi és megbízhatósági vizsgálatok**
- **számos transzkulturális vizsgálat, melyek érvényességét igazolják és összehasonlításra is lehetőséget teremtenek**

*Longitudinális növekedés és morbiditás vizsgálat
(KSH és OCSGYI) és a gyermekpszichiátriai felvétel
összekapcsolása*

CBCL szerkezete

- | **kompetencia**
 - » **aktivitás, társaskapcsolatok, iskola skálái**

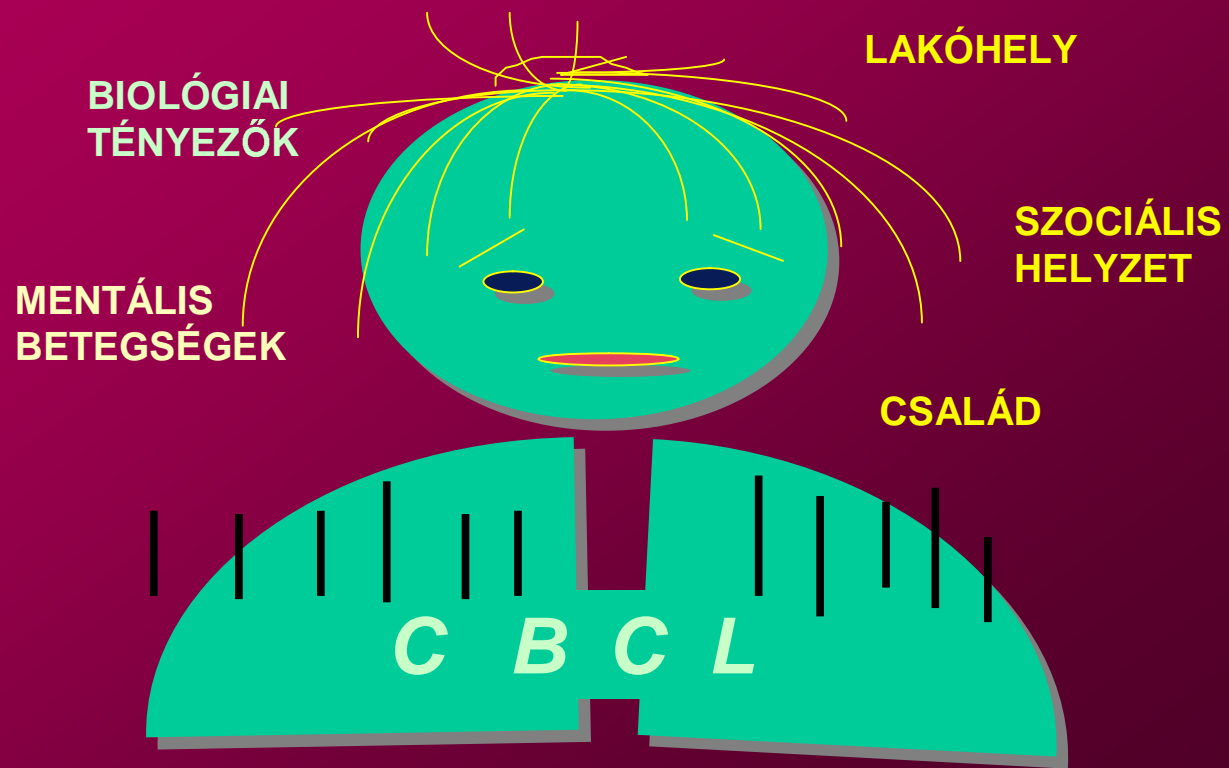
- | **problémalista**
 - » **112 kérdésre “nem, kissé, nagyon” illik válaszok**
 - » **8 szindróma csoport**
 - » **internalizációs és externalizációs származtatott mutatók**
 - » **összprobléma mutató**

- | **nyersértékek életkor és nemek szerinti standardjából u.n. T értékek számíthatók, melyek kijelölik a patológiás határsávot**

CBCL tüneti skálák

I. Visszahúzó	inkább egyedül, nem beszél, titkolózó, szégyenlős, inaktív, szomorú, visszahúzó
II. szomatizációs	szédülékeny, fáradt, szomatikus panaszok
III. szorongó/ depresszív	magányos, sokat sír, fél hogy rosszat tesz, perfekcionista, értéktelennek érzi magát, úgy érzi, nem szeretik, félős, büntudatos, gyanakvó, szomorú, aggodalmaskodó
IV. szociális kapcsolati problémák	gyermekes, csüng a felnőtteken, nehezen jön ki társaival, csúfolják, nem szeretik, ügyetlen, preferálja a fiatalabbakat
V. gondolati problémák	kényszergondolatok, kényszercselekvések, víziók, hallucinációk, furcsa viselkedés, furcsa gondolatok
VI. figyelem problémák	viselkedése gyermekded, rosszul koncentrálni, nem tud nyugton ülni, zavaros, álmodozó, impulzív, ideges, gyenge iskolai teljesítmény, ügyetlen, elbambul
VII. deviáns viselkedés	nincs büntudata, rossz társaság, iskolakerülés, lopás, hazudozás, káromkodás, vandalizmus, alkohol-drog
VIII. agresszivitás	vitatkozik, dicsekszik, figyelmet igényel, tönkreteszi saját és mások dolgait, engedetlen, verekedős, makacs, indulatkitörések, fenyegetőzik, hangos stb

skálaértékeket befolyásoló tényezők

Longitudinális vizsgálatok

- Egészségmagatartás vizsgálata - 10 ezres nagyságrend
- születési kohort követése többezres nagyságrendben
- gyermekpszichiátriai epidemiológiai vizsgálatok: szűrés és kiválasztás
- speciális csoportok vizsgálata (high risk, szubkultura, kiszűrt betegségcsoport)

Rutter: Isle of Wright vizsgálat 1976

*Verhulst, F: Holland gyermekek vizsgálata ,
CBCL európai adaptációja 1984*

*Offord és mt. Ontario Child health study 1980-
82*

Dunedin vizsgálat Új Zéland 1970-es évektől

Bird H. Puerto Rico community survey 1979

Tsiantis: Görög városi gyermekvizsgálat 1984

Témakörök

- Viselkedészavar, oppozíciós zavar, ADHD követéses vizsgálata
- szorongás, depresszió gyermekkori kezdettel
- étkezési zavarok
- pszichotikus megbetegedések korai kezdettel
- kényszerbetegség
- kötődés, temperamentum összefüggései a felnőttkori morbiditással